

Asia: VN/26633/2024

Lausuntopyyntö perustuslain 10 §:n tarkistamista valmistelleen työryhmän mietinnöstä

Lausunnonantajan lausunto

1. Mietinnössä ehdotetaan, että perustuslain 10 §:n 2 momentissa säädettäisiin yleisesti kaiken luottamuksellisen viestin salaisuuden loukkaamattomuudesta. Nimenomaiset viittaukset kirjeen ja puhelun luottamuksellisuuteen poistettaisiin säännöstekstistä. Pidätkö kyseistä muutosta perusteltuna? Miten arvioitte ehdotettua säännöstekstiä ja sen perusteluja?

Vastaamme kootusti kohdassa 6.

2. Perustuslain 10 §:n 3 ja 4 momentteihin lisättäisiin rajoitusperuste, joka mahdollistaisi kotirauhan suojan ja luottamuksellisen viestin salaisuuden suojan rajoittamisen tiedon hankkimiseksi yksilön tai yhteiskunnan turvallisuutta vakavasti uhkaavan vakavan rikollisuuden torjumiseksi (ns. uhkaperusteinen rikostiedustelu).

Pidätkö kyseistä muutosta perusteltuna? Miten arvioitte ehdotettua säännöstekstiä ja sen perusteluja?

Vastaamme kootusti kohdassa 6.

3. Mietinnössä ehdotetaan tiedustelutoimivaltuuksien käyttämisen mahdollistamista kotirauhan suojaamissa tiloissa. Perustuslain 10 §:n 3 momenttiin lisättäisiin nykyistä 4 momenttia vastaava rajoitusperuste, joka mahdollistaisi kotirauhan suojan rajoittamisen tiedon hankkimiseksi sotilaallisesta toiminnasta taikka sellaisesta muusta toiminnasta, joka vakavasti uhkaa kansallista turvallisuutta.

Pidätkö kyseistä muutosta perusteluna? Miten arvioitte ehdotettua säännöstekstiä ja sen perusteluja?

Vastaamme kootusti kohdassa 6.

4. Mietinnössä ehdotetaan perustuslain 10 §:n 3 ja 4 momenttien sanamuotojen muuttamista vastaamaan perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännössä tapahtunutta kehitystä. Molemmissa momenteissa käytettäisiin ilmaisua ”rikosten estämiseksi ja selvittämiseksi”.

Pidätkö kyseistä muutosta perusteltuna? Miten arvioitte ehdotettua säännöstekstiä ja sen perusteluja?

Vastaamme kootusti kohdassa 6.

5. Pidätkö perusteltuina mietinnön liitteessä esitettyä arviointia ja johtopäätöksiä kotirauhan suojan rajoittamista koskevan lakivaruksen ja Euroopan unionin lainsäädännön suhteesta?

Vastaamme kootusti kohdassa 6.

6. Muut huomionne työryhmän mietinnöstä

Keskustan eduskuntaryhmän lausunto perustuslain 10 §:n tarkistamista valmistelleen työryhmän mietinnöstä

Keskustan eduskuntaryhmä kiittää oikeusministeriötä mahdollisuudesta antaa lausunto perustuslain 10 §:n tarkistamista valmistelleen työryhmän mietinnöstä.

Perustuslain 10 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä säädettäisiin yleisesti kaiken luottamuksellisen viestin salaisuuden loukkaamattomuudesta. Rikosten selvittämisen ja yksilön tai yhteiskunnan turvallisuutta taikka kotirauhaa vaarantavien rikosten tutkintaan liittyvät sanamuodot ehdotetaan muutettavaksi muotoon ”rikosten estämiseksi ja selvittämiseksi”, joka vastaisi perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännössä tapahtunutta kehitystä. Lisäksi jatkossa mahdollistetaan ns. uhkaperusteinen rikostiedustelu sekä kotirauhan suojan rajoittaminen tiedon hankkimiseksi sotilaallisesta toiminnasta tai muusta toiminnasta, joka vakavasti uhkaa kansallista turvallisuutta.

Keskustan eduskuntaryhmä antaa tukensa perustuslain 10 §:n muuttamiselle työryhmän mietinnön mukaisina, jotta lainsäädäntömme kykenee vastaamaan rikollisuuden ja turvallisuusympäristön merkittävästi muuttuneisiin olosuhteisiin. Muutokset ovat välttämättömiä erityisesti järjestäytyneen rikollisuuden, kyberrikollisuuden ja hybridi-vaikuttamisen torjumiseksi. Rikollisuuden toimintamallit ovat muuttuneet kansainvälisemmiksi ja teknologisesti kehittyneemmiksi, mikä korostaa tarvetta viranomaisten ennakoivalle toiminnalle. Tähän asti edes vakavimpia uhkia ei ole voitu torjua tehokkaasti ennen kuin ne ovat konkretisoituneet rikoksiksi.

Ehdotetut muutokset mahdollistaisivat kotirauhan suojaan ulottuvan tiedon hankkimisen sotilaallisesta tai muusta kansallista turvallisuutta vakavasti uhkaavasta toiminnasta. Nykyinen kieltö kohdistaa tiedustelumenetelmiä kotirauhan suojaan kuuluvaan tilaan on osoittautunut ongelmalliseksi, vaikka juuri näissä tiloissa suunnitellaan ja valmistellaan vakavimpia rikoksia.

Katsomme, että ehdotettu sääntely on tarkkarajainen sekä ottaa huomioon perusoikeuksien yleiset rajoitusedellytykset, EU-lainsäädännön sekä kansainväliset ihmisoikeusvelvoitteet. Muutosehdotukset perustuvat laajaan yhteisymmärrykseen sekä ovat linjassa perustuslakivaliokunnan toistuviin kannanottoihin.

Eduskunnassa 11.12.2025

Antti Kurvinen

Eduskuntaryhmän puheenjohtaja

Anna-Mari Vimpari

Eduskuntaryhmän pääsihteeri

Vimpari Anna-Mari
Keskustan eduskuntaryhmä